GAZETA
DE TRANSILVANIA.

ANUL (CU PREANALTA VOIE.) AL VIII-LEA.

Nro 62. ***Brashov, 2. August.*** **1845.**

Gazeta de Transilvania ese de dóu orĭ pe Fóiea odatŭ pe septemănă. Preciul ei este pe anŭ la locu 8 fiorinĭ (24 dóuzecĭ) la afarŭ pe 7 fiorinĭ arginteŭ la Brashovu.
Prenumeraciunea se face la Brashovu la Redacciunea sasă la Editorulŭ, iar la afarŭ pe la c. c. poste, cum pe la DDnii prietenĭ corespondenciĭ ai nostrĭ; la Bucuresci la D. Librar I. Romanov et Komp.

ARTICOL NECHEPUTORIŬ.

Unele idei despre stat.

(Urmare.)

Politia Statului. Acesta are dreptulŭ de a sili pe cinevaşi, ca ei cu fakŭ, cu seferiaskŭ, sasă cu cevere a se pune la lucrare toate mijlocele cari se adeverească cu cari la interesulŭ şi spre folosulŭ societăciĭ. Achi intra in competenti regulareа prinzilor, facereа drumurilor, trageреа de kordoane asupra vitemeĭ, stingereа de aprindereĭ, stirpireа vietăciilor strikătoare, prevenireа fukătorilor de rele şi popireа lor, incarcerarea pentru prevenciĭ minoreni prin toturĭ (semitroni); mai aproape negireа ka popolaciia cu greaskŭ, cu se kultive, cu aveце meserii, cu aibŭ şkolĭ publice de agiuns, şi deprindere la morali şi relege; kachi adikŭ toate acestea impreuna cu neamulŭ (nemzetŭ)

TRANCILVANIA.

Брашов, 9. Августъ. Прін ун декретъ гувернiал din 11. Iулiе a. к. къ N-рул 7445 се фаче de обще кунощинцъ, кумкъ дерегъторiилор din вечiнул скаун ал Харомсекулуй ли с'аў конвес дела локуiле маi налте дритуiреа дрептулуй статарiў (Standrecht) супе а рестаторнiчi сiгурiтатеа публикъ, че с'аў трiмес дрептъцат de ноў прін хоцi de дрептъцi шi ръспиторi.

Брашов, 6. Августъ 1845.

Магiстратул.

Пункте челе маi дисемнътоаре din инструкцiа че аў дат адунареа дистрiктуалъ ла чеi доi депутаць аi съi, карii с'аў трiмис ла конфлуксул националъ дела Сибiў, сунт урмътоарele: 1) Ретъшiцele din вании че с'аў дитрунтат din каса националъ сусеаскъ съ се адене къ сиргунцъ; амплоiацii карii сунт дисърчинаць къ треаба ачеаста съ се факъ респонсавiлi, дисърчинъндсе а фаче дисемнъри de рестанцele че сунт прекум шi de ипотечele (аманетуриле) респективе, ка апа фiецекаре iбрiдикцiе съ аибъ кунощинцъ кiаръ дн привинца стърii касеi националe. Капитале маi марi de ачi дайнте нъ се вор путea да дитрунтъ фъръ de шiреа унiверсiтъцii. 2) Съ се чеаръ de ноў, ка дитрецiнереа ровiлор de прін темнице съ се копере din каса провинчалъ. 3) Депутацii съ фie вiзитори ка каса националъ съ нъ се дитоворече de ноў фъръ шiреа шi дитоiреа тътърор iбрiдикцiилор, дънъ кум с'аў дитъмплат нъ de мult къ ръдикареа бiблiотечii ла факултатеа iбрiдiкъ din Сибiў шi къ дитълцiреа плъцii потарiлуй de лънгъ унiверситате къ 200 фр. к. т. 4) Ъндреле din дистрiктул Фъгъраш луй съ се спюе ла о маi вун дигрiжире шi економie. 5) Пентрь ка хотърърiле унiверситъцii съ нъ се еспедюе фъръ кале, причинънd врео аномалie, сунт дисърчинаць депутацii а дигрiжi, ка репресентацiile челе дисемнътоаре съ се чiтеаскъ дн шединцele публiче але унiверситъцii, съ се сюскрie шi апоi нумаi de кът съ се еспедюе. 6) Планул конскриторiлуй протестант пентрь ръдикареа челор 5 цimпасiрi шi пентрь статорнiчireа дивъцеторилор ла ачелеа, съ се iea de ноў ла десватере шi маi наinte de а хотърл чева унiверситатеа дн каса ачеаста, съ се дитъртъшаскъ iбрiдикцiилор супе дареа пърерii шi а деслушiреi. 7) Депутацii съ стърбiаскъ, ка унiверситатеа съ dea ун респунс — кум кi зicем in merito — ла жалба епископилор ромънещi. 8) Депутацii съ dea протест din партеа публикулуй de ачi дн контра унор деслушiрi че аў фъкут D. Шулер дн респунсул съў ла жалба епископилор ромънещi, каре публикулуй de ачi i се пар а фi контрарiе къ дипелесул конституцiеi. 9) Публикул de ачi пътрунс de фолосул че ар провени din ръдикареа пъшпатулуй шi дитребуинцеа пътрiреi шi цinереi вiтелор ла iесле, пара шi iарна, дорещe, ка ачеаст оръндуiаль съ се прiтеаскъ песте тот дн прiмъварул врiеск, — саў съсеск кум кi зik Domneалор — din каре прiчинъ пофтещe не ч. унiверситате a прелукра ун план, дънъ каре съ се поатъ пune ачеаста дн лукраре къ modul чел маi бун шi маi унор. 10) Депутацii съ фie къ стърбire, ка дикъ дн декурсул ачестеi адунъри съ се анеzе о комисie, кареа съ фie дисърчинатъ a прелукра планурi пентрь претелнiка скимбаре, адаогere ш. a. a пунктелор регулативе. 11) Депутацii ла дитоарчереа лор съ dea дн скрiс шi къ гура сокотеалъ de испръвile че с'аў фъкут саў каре с'аў проiектат.

Клуж, 3. Августъ. Журналul de domineка din ачеаст къпиталъ зiче кум дн piс кум дитр'adinc, къ шарлатанiстul шi хоцiile дичеп iаръш a се статорнiчi дн Клуж. Кът пентрь чел din тъiў адуче de пилдъ пе ун doктор стрein, каре дн зilele ачестеa петръкund прін къпиталъ, аў трас динцi ла оаменii, карii пътimeаў de асеменea дуперi, шi дикъ ла чеi сърачi фъръ платъ, вънзund пе лънгъ ачеаста тинктурi шi елiсирuri. Iар кът пентрь хоцii нумаi атъта поменещe, къ дн алте локuri полiцia prinde пе хоцi, ла Клуж дисъ din контрь хоцii бат пе оамenii полiцiei, дънъ кум с'аў дитъмплат дн жоia трекът сеара дн вiлца Мънъщурuлуй.

AUSTRIA.

Viena, 23. Iулiе. Асеаръ пе ла 9½ оре се мътi ла viaца вечникъ ценерал-фелдмаршалul граф Хайнрiх Bellegarde, унul dintre чei din тъi ветерани ai armiei дмпъратещi, кавалер ал велерuлуй de aur, ал opd. Ст. Щефан, Леополд шi a короанеi de фер къ крucea чea маре, ал opd. Mariеi Терезiеi шi ал алтор ордuри стрiне къ крucea чea маре, к. к. консiliар de таiнъ, мiнiстрь de конференцъ шi ал doilea пропriетар ал рец. de швалiжерi къ Np. 1. Нъскут ла Chambery дн a. 1760 dintr'o стрънеке фамiлie a савоiлор, с'аў дисемнат дикъ дн лuптele дела a. 1793 пънъ 1795. Ла унul 1796 се фъкъ фелдmаршал-лайтенант. De атунчi шi пънъ ла унul 1815 аў фост некурмат дн ресковie, котъндund дн маi мulте рundурi трупе дитреце; дн дóъ рundурi аў пуртат постul de гувернатор ал Галiцiеi шi одатъ ал Бохемiеi. Ла 1825 ка ун бърбат плin de мерite с'аў пус ла одихнъ din причинъ къ трупul стрикат прін атътea страпаце, кi слъбise прea мult.

DALMAȚIA.

Каттаро, 18. Iулiе. Деалунгul граniцеi монтенегрinилор декург iаръш тоате дн пане, дела дитъмплареа чea din урмъ, кънd се оторл de кътре търчi ун патрол австriак. Асеменea дитертемурi се маi дитъмпл шi пе алте пункturi de граniцъ але монархiei австriаче. Корпul de цепii австriак се копinde къ дитемеiереа унеi фортъреце мiчi ла пункtul de граniцъ че есте маi амениnцат, ка дн тimp de певоiе съ поатъ служi de апърare. — Тоате мишкърiле трупелор дн Далмацia се фак акум прін мiжлочireа вапоарелор Лоидuлуй, каре се пот сокоti пен-

трѣ о вінефачере адевъратъ, де врете че прін ачелеа дрѣтъл дела Каттаро пънъ ла Тріест, каре се фъчеа ын врете де о лънъ, акѣт се поате фаче кѣ вишбраре ын 5 зіле, ші ла врете де невоіе маре ынкъ ші ын дóъ. Кътъ къщігаре де тімп, маі алес ын врете де ресвоіѣ! — Се ворвеще, къ ын врма діферіцелор ынтре грѣніцерій к. к. ші ынтре тырціпашій босніачі ар фі хотърът съ се конченtreзе о арміе к. к. де 8 пънъ ын 10 мій осташі ла граніцъ. (Allg. Zeit.)

Щіріле вените дела Греція прін Тріест, пѣ конрінд чева інтересант.

ЦАРА РОМЪНЕАСКѢ.

Бълетінъл офічіал din 3. Іѣліе 1845 конрінде ачестеа:

Ноі Георгіе Дімітріе Бівескѣ ВВ. шчл. Кътре сфатъл administратів estraordinar. Вретеа арътънd din непорочіре zadarніче, прекѣт тътълор де обще есте кѣноскѣт, лъптеле ші жертфеле че ын кърс де патрѣспрезече ані ам ынпотрівіт ла кѣмпліта соартъ каре а бънтѣіт кѣ атъта аспріме а Ноастръ късъторіе; іар акѣм маі кѣ осевіре даторіїле позіцієі Ноастре пе маі ертънd а о прелѣнці, дѣпъ че політічеще Нѣ ам десфъкѣт ынтрѣ тоате ынкъ din леатъ трекѣт, сіліці ам фост ын сфършіт а сѣпѣне тоате ынпрежърѣріле ачещіі прічіні ла сф. патріархічеаска бісерікъ а Констаптінопо́лълъі, общеаска ноастръ маікъ, кареа прін cinodічеаска хотърѣре а гъсіт кѣ кале а да ші бісерічеаскъ деслегаре късъторіеі Ноастре.

Ынпъртъшіт дар ачеаста сфатълві Ностръ administратів estraordinar, ындрептъндъі ші ачеа хотърѣре ын оріцінал, ка пе де о парте съ се ынскріе ын кондіка логофъцієі бісерічещі, іар пе де алта съ се деа прін Dълві шефъл ачестві департамент ын кѣнощінца преа сф. сале пърінтелві мітрополіт ші а ієрархілор de Dѣмнезеѣ епіскопі, спре а ынгріжі ші дін партеле а фаче черѣта пѣнере ла кале прін слобозіреа кѣвенітелор порънчі кътре преоцій тътълор бісерічілор.

Dълві шефъл департаментълві кредінцеі ва адъче ла ындеплініре конрінderea ачещіі порънчі.

(Ортеазъ іскълітъра М. Сале).

Шефъл департ. кредінцеі М. Ффорескѣ.

Нр. 44. анъл 1845, Іѣніе 20.

Бѣкърещі, 23. Іѣліе. Ын врма скріторілор дела Галаць афлът, къ періодъл де кърціре ын контѣмпеле рѣсещі дела Прът яръш с'ар фі ръдікат ла 14. зіле. Прічіна се зіче къ о ар фі дат дóъ персоане стръіне, каре венінd песте маре дела Мачін ла Галаці ші арѣпкате фііnd пе Dѣнъре де о фъртънъ кѣмплітъ, кареа ын тот мінътъл ле ameninца моарте, кѣ маре греѣтате ші ынтре прімеждіі ынведерате авіа аѣ ажънс ла цертъл de dinkoaче, de ѣnde фііnd сеаръ ші невъзъndѣсе ын сеапъ de кътре міліція стръжѣіторре пе мал, с'аѣ трас ла ѣn хан ын ораш ѣnde аѣ петрекѣт ноапtea. A дóа zі мергънd ла поліціе спре а'ші ынтърі пасапортърріле ші повестінd кѣ тоатъ паївітатеа челе че лі с'аѣ ынтъмплат, deодатъ с'аѣ възът пѣші сънт пазъ de карантінъ. De ачеаста авzind дерегъторіїле рѣсещі, нѣмаі de кът ші пѣсерѣ ын лѣкраре карантінеле лор. — Ла трібънълъл крімінал се жѣдекъ ын зілеле ачестеа ѣn кълкъторіѣ de леце нѣміт Щефан Бізделеапѣ, despre каре с'аѣ donedit, кът ар фі фалсіфікат маі мълте хрісоаве, імітънd ынкъ ші сѣскріереа ші печетъл ын. Сале, ын прінцълві domніторіѣ; пентрѣ каре крітъ трібънълъл ын ші осъndice ка съ і се таіе мъніле, ка ын тімпърріле de demълт. M. Са ын. Domнълъл віневі а скітка педеапса ачеаста греоасъ de мътіларіе ын о ынкісоаре de чінчі ані ла окне. — D. de Timoni, к. к. ацент ын Ромъніа, кавалер а маі мълтор ордѣрі се релътоарсе din кълъторіа са дела Віена ын 21. але ачестеіа.

Chronicà stràinà.

Тѣрчіа. Дела хотаръле босніаче, 15 Іѣліе. Ын Босніа тоате стаѣ не пічіорѣл чел векіѣ адекъ ръѣ. Ноѣл везір Осман Нѣрі паша ынкъ п'аѣ скітват німік din шlendріанъл чел векіѣ de гѣверн. Ка съ се поатъ ынпедека конскріереа мілітарѣ, кареа се вестіче ынкъ ынаінте ку кѣціва ані, се ынпрѣщіарѣ фелібрі de [illegible] фемеіещі, спре пілдъ, кът ын Сербіа с'ар organizат о армать ынфрікошатъ, кареа есте гата не тот мінътъл а пъзълі ын Босніа, къ влъдіка дела Монтенегро ынкъ ар amenінца кѣ о оасте din партеа са ш. а. Асеменеа вещі пѣ се ынпрѣщіе кѣ алт скоп, de кът ка съ ынпіеле пъререа пѣблікъ ші ка съ факъ не къпетеніїле din Констаптінопол а кrede, кѣмкъ рѣдікареа ші депъртареа тінерілор харпічі de арме токма ын врмеа ачеаста, п'ар фі кѣ кале, авънd ынсаші патріа требѣінць de апърare. Везірѣл de акѣт п'аре міжлоаче, прін каре съ'ші поатъ апъра авторітатеа. Съртаніі крещіні ащеаптъ кѣ дѣіошіе компънерea чертеі че с'аѣ ескат ынкъ акѣт зече ані ынтре епіскопѣл католік Барісіч ші ынтре клавстрѣл пъріпцілор франціскані. Амѣеле партіде аѣ тріміс репресентанці ла пóртъ, ка прін міжлочіреа дівапълві съ се пѣіе одатъ капет ла репецітеле скандале.

Брітанія маре. London, 22. Іѣліе. Търбърріле ын Ірландіа ыші тъпъ калеа ынаінте, маі алес ынтре църані, ші авіа трече врео зі, ын кареа съ пѣ се аѣдъ десnре къдереа врѣднеі жертфе ын тъніле рескълацілор църані. О'Коннел ын лок de а еші аколо ын фаца локълві, се тълцъмеще а девата din Dѣблін ын контра вног есчесърі ка ачестеа, ші ынтр'ачееа мерце спре апѣсъл Ірландіеі кѣ скоп съ факъ адънърі de челеа марі, ка аша съ поатъ аръта енглезілор, кѣмкъ ынтреварea репеалълві нічі с'аѣ дат ші нічі се ва да кънdва вітърії. — Щіріле дела India ші Кіна пънъ акѣм сънт ынвъкърътоаре маі алес къ сѣнъ пентрѣ паче. Кѣ тоате ачестеа цепералъл гѣверпант дела India ыші кат адънъ армателе прін вечінътатеа Пепдіавълві, ка търбърѣндѣсе апа, маі кърънd сѣ маі търгіѣ съ поатъ пескві кѣ ресълтат.

Франца. Паріс, 25. Іѣліе. Мъсърріле че се ынтребъіе пентрѣ сѣвжърареа біецілор

африкані сънт маї аспре де кът ын тімпъріле барбаріеї ші де кът ар пътea ащепта чінева дела о нацie, карea врea съ треакъ де чea маї чівілізатъ ын лъме. Ын зілеле трекъте колонелъл франц. Пелісіер стрîторъ не о мie де арапі лтр'о пещеръ ші аколо лї лунеакъ кă фът не тоцї. Ын зъдар се десвинсе кът ел п'ар фі авът кăдет съ і омóре, чі съї факъ а пъръсі ачea пещеръ; къчі кънd ар фі ачeаста адевърат, атънчі D. колонел п'ар фі астънат тоате гъврiле пещерeї, чі не де о парте леар фі лъсат словод ка съ іасъ. Чітінd ънеле ка ачестea, пъ не вом мира де прічінъл карe'л гонеск Дъмнeалор дела гъвернант пънъ ла чел маї де не врът: „oderint dum metuant" враскънe, нъмаї съ се театъ. Жърналеле енглезе скрiв колї лтреці асупра ачестeї мъсърї тіране. Ка съ тъчем де алтеле, Тімес зіче: Ресвоiнъл аре леціле сале ші регле лунпрът лндаторъторе; дар ын Алцір се пъшеще кă търкаре атът асупра авереї прівате, кът ші асупра вiецeї ачелор попóре, карe кътeазъ а маї пелерiна словод прін твоцii патріотічі кă търтеле лор. Ачeста пъ е ресвоiъ, чі о тъчелъріре а попълацieї прін ачeia, карії шi'ъ лусъмат сънпретація асупра ачестeї църі; пъ [illegible]ере, чі о стрîпіре кă тотъл ва фі сфърши[illegible]лъ.

Ръсіа. Ст. Петерсвърг, 15. Іълiе. Спре а лункунóшра деселе черте ші неорънduелі че се лнтъмплаъ пънъ ачі ла граніца ръсопръсіанъ, се порънчі дела локърiле маї палте 1) ка деалунгъл граніцeї ын лнтіndere de 50 версте съ фie опрiт ла лъкъторії тътърор класелор а пърта пъцї, пістоале ші алте соiърі de арме. Пентрă пъшкареа феарълор селватіче ші а пасерiлор ва фі iертат ла зече касе църане а авea о пъшкъ. De сънт лецea ачeаста сънт скоші пропрiетарії, кърора ле сънт iертате артеле пентрă пропрiа лнтрелунпаре. 2) Артеле че се вор афла ла алте персоане дела 1. Авгест а. к. ле ва конфiска полiдia пентрă гарнiзоънъл артілерiеї ші не лъпъ ачeea стъпънії ачелора се вор сънпне ші ла о педеапсъ ын бані, карea се ва да лнтреагъ десконерiторiлор. 3) Не лнтіndерea ачeаста пъ се вор сăфері адънърі de оамені кă прецъс токта de ар фі ші фърът арме, маї алес дакъ пъ вор авea de a фаче кă търфі. Гъвернърнъл мiлітар дела Вiлна аă лъат лндаторiре серiоасъ пентрă лмплiнiрea ачестор порънчі. (Газ. вніш.)

Елвецiа. Дела Аарп. Лнфрікошатъ есте астъзі стареа Лъцернълъї. Лнвершинареа нъмаї аре хотаръ, есчесърі неазлiте стаă съ се iвеаскъ. Попоръл дела Ръсвiл, Хохдорф, Хiлкiрх аă лнтрерънт слъжба бiсерічеаскъ — фiind токта дъмнекъ — ші аă фъцiт мълцiме ла Еберсол, съ вазъ трънъл лъї Leu. „Жос кă волонтірії!" астфелiă лнчепе а ресъна де тоате пърцiле. „Iсвъндъ пентрă татъл Leu!" ачеста есте гласъл че'л арънкъ din адънкъл сфлетълъї попоръл рескълат ын преажма Лъцернълъї. Апроапе ла 384 четъцені с'аă въгат ын прінсоаре, ші поате кă вр'о мie ва маї врта. Съръчіа ші тікълошіа лнаінтеазъ кă паші цігантічі. Тоатъ индустрія аă лнчетат. Лнсъші стрънії карії овічнуіаă а адъче съне лнсемнътоаре ла Лъцерн акът ші аă кътат алте локърі de комерцă. Ачестea сънт врмърiле кiемърії iесвiцiлор. — Астъзі 22. Іълiе се лнвълzеск оамenії din тóте пърцiле ла лнгропъчіунea лъї Leu ын Хохдорф. Мълцiмea че л'аă петрекът ла мормънт се сокотеще а фі фост апроапе ла зече мiї, лнтре ачещia 50 ера преоцi. — Жърналъл дела Басел не вестеще, кă с'ар фі пъс тъпа не вчігъторiъл лъї Leu; ачела се кiамъ Редлінгер ші аă фост лъкъторiъ de zi ын каса лъї Leu, iар акът ын врмъ аă фост гонiт din прічіна вneї даторії. Арма кă карe л'аă пъшкат, зіче кă ар фі фост о пъшкъ веке. Ачелаш жърнал адаугe: „аша дар спре чінстea нацieї ноастре п'ар фі фост врeдн отор політік."

Еціпт. Алесandрia, 6. Іълiе. Прінцъл de Montpensier, фiїл рецелъї de Франца аă пенiт ын сфършітъл лънеї трекъте ачі ші аă фост прiiмiт кă кiпъл чел маї галант. Тънъріле din тоате пърцiле четъції аă ръсънат. Caid-паша карe'і еші лнтрă лнтімпinаре, се гръві а'л даче ын палатъл съă. О órъ маї тързіă, iатъ бътрънъл Мехемed-Алі лнкунóшрат de о світ пътроасъ, маї кă сеатъ тот din офіцері, вiне съ факъ візіт тінерълъї прінц! Ын зioa врмътоаре прінцъл лї ре'нтоарсе візіта, кă карe прілеж аă фост тратат de о потрiвă кă Мехемed Алі, че пъ ера пънъ акът обічеiă ла търчі, ел порънчі адекъ ка съ се адъкъ дeодатъ чіънъчеле ші обічнiтеле кафеле атът прінцълъї, кът ші пашii. Прінцъл ачеста дънъ че ва черчета ші Еціптъл de сас, пънъ ші лнгlецiмea Свец, аре de гънd съ вie не ла Константінопол, ка аша съ адъкъ ын iспіть не сълтанъл, карe нъмаї ын зілеле трекъте аă порочiре de візіта прінцълъї таскълеск.

Пръсіа. Берлін, 20. Іълiе. О порънкъ а кабінетълъї кă dat din 8. але ачестeіа, карea с'аă ші лнпъртъшіт ла їврісдікцiile кънеnіте, кончеде ла комънітъцiле челе нóъ че с'аă деспърціт de бісерiка католічілор, пентрă слъжба дъмнезеіаскъ бісерічеле протестанцілор. Ын ачеаш порънкъ се спъне лътърт, кă мотівъл че аă лндемнат пе кабінет а се словозі ла ачеастъ фантъ аă фост не de о парте нътъръл чел маре ал ачелор комънітъці че креще не зі че мерце, iар не de алта ачеа лнпрецiърare, кът полiдia пъ афлъ кă кале а лнгrъдi, ка комънітъцiле съ цie слъжба дъмнезеіаскъ сънт черiъл словод.

АРЪТАРЕ.

Ын каса de съът Np. 31 ын търгъл каiлор din жос de капела гречілор дела Ст. Міхаіъ а. к. се даă кă кiріе дóъ одăї. Лнтребаре маї деапроапе се фаче ла кърчтарiъл de аколеа.

РЕДАКТОР: ГЕОРГІЕ БАРІЦ. EDITOR: IOAN ГЪТТ.